

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การออกแบบและจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อปฏิสัมพันธ์และความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน: กรณีศึกษา หมู่บ้านจัดสรรราคาในระดับสูงในเขตพื้นที่ชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) ศึกษาลักษณะการออกแบบ และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน
- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีปฏิสัมพันธ์และความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิสัมพันธ์ และความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน
- 4) เสนอแนวทางการบริหารและออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรที่เอื้อให้คนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ที่จะนำมาซึ่งความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยใช้แบบแผนของการวิจัยเชิงสำรวจ เนื่องจากต้องการค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นสถานภาพและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยขั้นตอนการศึกษาเป็นดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและสิ่งอ้างอิงต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อระดับปฏิสัมพันธ์และความเป็นมิตรฉันท์เพื่อนบ้าน ตลอดจนการออกแบบและการบริหารจัดการให้เกิดสภาพดังกล่าว
- 2) ศึกษาข้อมูลโครงการบ้านจัดสรรจากเอกสารของกองคุ้มครองที่ดิน กรมที่ดิน
- 3) สร้างกรอบคิดการวิจัย กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล และสร้างเครื่องมือที่จะใช้รวบรวมข้อมูล
- 4) ทำการสำรวจนาร่อง เพื่อ
 - 4.1) ทดสอบวรรณกรรมต่างประเทศที่บทพจนมาในเงื่อนไขของสังคมประเทศไทย ด้วยการเปรียบเทียบกับสภาพที่พบเห็นจริง

- 4.2) หาข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางสังคมของชุมชนหมู่บ้านจัดสรร
- 4.3) กำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการวิจัย
- 4.4) ทดสอบเครื่องมือวิจัยในพื้นที่จริง หลังจากที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือแล้ว ด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และการทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค
- 5) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้
- 5.1) สัมภาษณ์สถาปนิกหรือผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ เกี่ยวกับแนวคิดการออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ของหมู่บ้าน
- 5.2) สัมภาษณ์ผู้บริหารหมู่บ้านหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหาร เกี่ยวกับสภาพปฏิสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัย และสภาพพื้นที่ที่มีปฏิสัมพันธ์นั้น ๆ เกิดขึ้น
- 5.3) สสำรวจความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยโดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปฏิสัมพันธ์และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์
- 6) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
- ทั้งนี้ การได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ สรุปได้เป็นดังตารางที่ 3.1 และตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.1
การได้มาซึ่งข้อมูลที่ศึกษา

ข้อมูลที่ต้องการทราบ	ประเภทข้อมูล	การได้มาซึ่งข้อมูล
1) ข้อมูลโครงการบ้านจัดสรร		
1.1) รายชื่อโครงการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ทุติยภูมิ	สอบถามจากกองคู่มือธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน
1.2) จำนวนหน่วยที่พักอาศัย	ทุติยภูมิ	สอบถามจากกองคู่มือธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน
1.3) ขนาดของโครงการ	ทุติยภูมิ	สอบถามจากกองคู่มือธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน
1.5) อายุโครงการ	ทุติยภูมิ	สอบถามจากกองคู่มือธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน
1.6) ผังโครงการ	ปฐมภูมิ	สอบถามจากกองคู่มือธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างมีรายละเอียด ดังนี้

1) หมู่บ้านจัดสรร ประชากรที่มีคุณสมบัติตามขอบเขตการวิจัยมีทั้งสิ้น 57 โครงการ ที่นำมาทำการสุ่มหาตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยแบ่งตามช่วงระยะเวลา

พ.ศ. 2546	จำนวน 43 โครงการ	เลือก 10 % เท่ากับ	3 โครงการ
พ.ศ. 2547	จำนวน 50 โครงการ	เลือก 10 % เท่ากับ	3 โครงการ
พ.ศ. 2548	จำนวน 44 โครงการ	เลือก 10 % เท่ากับ	4 โครงการ
รวม	10 โครงการ		

2) ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างแบบเจาะจง คือ เลือกผู้อยู่อาศัยบริเวณส่วนต้นโครงการ กลางโครงการ และท้ายโครงการ เฉลี่ยกันไปหมู่บ้านละ 5 คน จำนวน 10 หมู่บ้าน รวม 50 คน

3) สถาปนิกหรือผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ เลือกตัวอย่างอย่างแบบเจาะจงหมู่บ้านละ 1 คน รวม 10 คน

4) ผู้บริหารหมู่บ้านหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหาร เลือกตัวอย่างอย่างแบบเจาะจงหมู่บ้านละ 1 คน รวม 10 คน

3.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ที่มีความเกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปตัวแปรและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ

1.2) กำหนดโครงสร้างขององค์ประกอบที่จะสังเกตข้อคำถาม และแนวคำถาม สำหรับการสร้างแบบสอบถาม

1.3) นำเครื่องมือที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

1.4) นำแบบสอบถามไปทำการสำรวจนำร่องแล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่นด้วยการทดสอบถามสถิติ

2) ส่วนประกอบของเครื่องมือ

2.1) แบบสังเกต ที่ใช้เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนขององค์ประกอบทางกายภาพที่
 เชื่อมต่อความเป็นมิตรฉันทน์เพื่อนบ้าน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นสังเกตการออกแบบผังโครงการและถนน

ส่วนที่ 2 สังเกตการออกแบบหน้าบ้าน

ส่วนที่ 3 สังเกตการออกแบบสวน

ส่วนที่ 4 สังเกตการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารจัดการโครงการหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
 แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ลักษณะโดยทั่วไปของโครงการหมู่บ้านจัดสรร

ส่วนที่ 3 การบริหารงานโครงการหมู่บ้านจัดสรร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการออกแบบและการจัดการที่เชื่อมต่อกับผู้สัมพันธ์

ส่วนที่ 5 ปัญหาและวิธีการแก้ไข

2.3) แบบสัมภาษณ์ผู้ออกแบบหรือผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ แบ่งออกเป็น 3
 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 การออกแบบที่ช่วยให้เกิดผู้สัมพันธ์

ส่วนที่ 3 ปัญหาและวิธีการแก้ไข

2.4) แบบสอบถามผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้อยู่อาศัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ การออกแบบหมู่บ้าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหมู่บ้าน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

ส่วนที่ 5 ความเป็นมิตรฉันทน์เพื่อนบ้าน

ส่วนที่ 6 ปัญหาและวิธีแก้ไข

3.4 วิธีการเก็บข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสังเกต แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการบ้านจัดสรรราคาระดับสูง ดังนี้

1.1) การสังเกต ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตโครงการหมู่บ้านด้วยตนเอง

1.2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการและผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

1.3) การออกสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

โดยทั้งหมดผู้วิจัยได้ทำจดหมายแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดของการวิจัยเพื่อให้ข้อมูลสามารถเข้าใจและอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้

2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จาก เอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และข้อมูลข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (internet)

3.5 การวิเคราะห์และการแปลผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและสังเกต เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่พักอาศัยในโครงการ ลักษณะการอยู่อาศัยในปัจจุบัน พฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ และความเป็นมิตรชนชั้นเพื่อนบ้าน ผู้วิจัยอธิบายด้วยจำนวน ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการออกแบบและบริหารจัดการ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้พักอาศัย ผู้วิจัย อธิบายด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ซึ่งมีเกณฑ์ของคะแนนของคำตอบโดยจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การอธิบายดังนี้

$$\text{เกณฑ์} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดย	1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับน้อยมาก
	1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับน้อย
	2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับปานกลาง
	3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับมาก
	4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการออกแบบและการบริหารจัดการกับ ปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งระหว่างตัวแปรปฏิสัมพันธ์กับ ความเป็นมิตร ผู้วิจัยอธิบายด้วยค่าสหสัมพันธ์ (r-corelation) ของครอนบาร์ค โดยใช้เกณฑ์การอธิบายดังนี้

- 0.10-0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับน้อย
- 0.40-0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
- 0.60-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับมาก